

**VLADA CRNE GORE
GENERALNI SEKRETARIJAT**

Broj: UP 128-1/22

Datum: 16.11.2022. godine

Na osnovu člana 6 I 30 zakona o slobodnom pristupu informacijama ("Sl.list CG", br.44/12 I 30/17), postupajući po zahtjevu Dragana Kankaraša od 04.11.2022. godine, generalni sekretarijat Vlade Crne Gore, donosi

RJEŠENJE

Dozvoljava se pristup informacijama po zahtjevu Dragana Kankaraša (upućenog posredstvom Ministarstva pravde) od 04.11.2022. godine, kojim je tražen pristup informaciji:

- kopiji Temelnog Ugovora zaključenog između Srpske pravoslavne crkve i Crne Gore.

Pristup informaciji će se izvršiti dostavljanjem tražene informacije na adresu Ul. Kozaračka broj 127, Podgorica.

Troškova postupka nije bilo.

Obrazloženje

Dragan Kankaraš je posredstvom Ministarstva pravde uputio zahtjev za slobodan pristup informacijama 04.11.2022. godine, kojim je tražena dostava kopije Temelnog Ugovora zaključenog između Srpske pravoslavne crkve i Crne Gore.

Odlučujući o zahtjevu, ovaj organ je utvrdio da je u posjedu tražene informacije, te da predmetni zahtjev treba usvojiti.

Shodno prednjem, stekli su se uslovi za primjenu člana 6 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, zbog čega je odlučeno kao u dispozitivu rješenja, a na osnovu člana 30 stav 2 Zakona.

Troškova postupka nije bilo.

**OVLAŠĆENO LICE ZA
GENERALNI SEKRETARIJAT
Ilir Harasani**

DN – a:

- Podnosiocu zahtjeva
- a/a

ТЕМЕЉНИ УГОВОР ИЗМЕЂУ ЦРНЕ ГОРЕ И СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Црна Гора, коју заступа Влада Црне Горе, и Српска Православна Црква, коју заступа Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве (у даљем тексту: стране уговорнице),

У намјери да уреде правни оквир међусобних односа,

Позивајући се на међународно право и Уставом Црне Горе зајемчену слободу вјероисповијести и начело одвојености државе и Цркве, на православно канонско право, Устав Српске Православне Цркве (у даљем тексту: Устав СПЦ) и црквено устројство од оснивања Жичке Архиепископије, Пећке Патријаршије, односно Српске Православне Цркве,

Полазећи од чињенице да је Хришћанска Црква на простору Црне Горе присутна од апостолских времена и њеног континуитета-мисије кроз историјско православно и црквено устројство од оснивања епископија Жичке Архиепископије: Зетске, Будимљанске и Хумске (1219/1220.г.),

Уважавајући допринос Српске Православне Цркве у друштвеном, културном и образовном развоју Црне Горе и историјску улогу Митрополије црногорско-приморске за вријеме црногорских митрополита-господара,

Констатујући да Српску Православну Цркву у Црној Гори чине, као њен органски дио, Митрополија црногорско-приморска и Епархије будимљанско-никшићка, милешевска и захумско-херцеговачка,

Споразумјеле су се о сљедећем:

Члан 1

Стране уговорнице потврђују да су Српска Православна Црква (у даљем тексту: Црква) и Црна Гора (у даљем тексту: Држава), свака у свом пољу дјеловања, независне и самосталне и обавезују се да ће у међусобним односима у потпуности поштовати то начело.

Стране уговорнице се обавезују да ће међусобно сарађивати у циљу cjеловитог духовног и материјалног развоја човјека и друштва и унапређивања општег добра.

Члан 2

Држава признаје континуитет правног субјективитета и у складу са Уставом Црне Горе јемчи Цркви и њеним црквено-правним лицима (епархијама, црквеним општинама, манастирима, задужбинама, самосталним установама и фондовима и, према црквеној намјени, појединим храмовима) вршење јавноправних овлашћења у Црној Гори у складу са православним канонским правом и Уставом СПЦ.

Надлежна црквена власт има право да самостално уређује њезину унутрашњу организацију и да оснива, мијења, укида или признаје црквено-правна лица према одредбама православног канонског права и Устава СПЦ.

Надлежна црквена власт о тим одлукама обавјештава надлежни орган државне управе ради евидентирања црквено-правних лица у складу са државним прописима.

Надлежни државни орган је дужан да поступи по пријави надлежних црквених власти.

Члан 3

Држава јемчи Цркви, црквено-правним лицима, свештенству, монаштву и вјерницима слободу одржавања духовних и административних веза, сагласно православном канонском праву и Уставу СПЦ, са својим највишим црквеним тијелима, са другим помјесним Православним Црквама, као и са вјерским заједницама.

Члан 4

Поштујући слободу вјероисповијести, Држава признаје Цркви слободу вршења њене апостолске јеванђелске мисије, посебно у погледу богослужења, устројства, црквене управе, просвјете и вјерске проповиједи.

Члан 5

Црква има искључиво и неотуђиво право да слободно, у складу са потребама и на основу православног канонског права и Устава СПЦ, у Црној Гори уређује сопствено црквено устројство, као и да оснива, мијења и укида архијерејска намјесништва, црквене општине, парохије, манастире и друге организационе јединице.

Члан 6

Црква је надлежна за сва црквена именованја, премјештаје, смјене, додјелу и одузимање црквених служби, у складу са православним канонским правом и Уставом СПЦ.

Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве је као највиша црквена власт искључиво надлежан за избор, хиротонију и постављење архијереја у епархијама у Црној Гори, као и за оснивање, мијењање и укидање епархија у складу са православним канонским правом и Уставом СПЦ.

Надлежне црквене власти имају право да у складу са православним канонским поретком и одговарајућим црквеним прописима доносе одлуке духовне и дисциплинске природе без икаквог уплитања државне власти.

Члан 7

Држава јемчи Цркви слободу богослужења, вјерских обреда и осталих вјерских и хуманитарних дјелатности.

Богослужење, вјерски обреди и остале вјерске дјелатности се обављају у храмовима, другим зградама, на гробљима и просторима у црквеној својини, као и на јавним мјестима, отвореним просторима и мјестима везаним за значајне историјске догађаје или личности.

Држава јемчи Цркви неповредивост права својине и државине над манастирима, храмовима, зградама и другим непокретностима и просторима у њеном власништву, у складу са правним поретком Државе.

Држава се обавезује да, у складу са сопственим правним поретком, изврши укњижбу свих неуписаних непокретности у власништво Митрополије црногорско-приморске, Епархије будимљанско-никшићке, Епархије милешевске, Епархије захумско-херцеговачке и њихових црквено-правних лица којима припадају.

Само због изузетних разлога и са изричитим пристанком црквених власти објекти и простори из става 3 овог члана могу бити коришћени у друге сврхе.

У објектима и просторима из става 3 овог члана државни органи не могу предузимати безбједносне мјере без претходног одобрења надлежних црквених органа, осим у случајевима када то налажу разлози хитности заштите живота и здравља људи.

Приликом одржавања богослужења или вјерских обреда на јавним мјестима и отвореним просторима (литије, ходочашћа и слични црквени обреди), надлежне црквене власти ће благовремено обавијестити државне органе који ће осигурати јавни ред и безбједност људи и имовине.

Члан 8

У случају покретања кривичног или прекршајног поступка против клирика или вјерских службеника Цркве, државни орган који води поступак ће о томе обавијестити надлежног архијереја.

Члан 9

Тајна исповијести је у потпуности и увијек неповредива.

Члан 10

Као нерадни дани за православне хришћане у Црној Гори су предвиђене недјеље и сљедећи вјерски празници:

- Бадњи дан (24. децембар по јулијанском/ 6. јануар по грегоријанском календару),

- Божић и Сабор Пресвете Богородице (25. и 26. децембар по јулијанском/ 7. и 8. јануар по грегоријанском календару),
- Велики Петак,
- Васкрсни Понедјељак,
- Први дан Крсне славе.

Стране уговорнице су сагласне да ће запосленима код послодавца омогућити, у складу са актима послодавца, коришћење одмора у току радног времена на вјерске празнике: Свети Сава, први архиепископ српски (14. јануар по јулијанском/ 27. јануар по грегоријанском календару), Свети Василије Острошки (29. април по јулијанском/ 12. мај по грегоријанском календару) и Свети Петар Цетињски (18. октобар по јулијанском/ 31. октобар по грегоријанском календару), ради учествовања у вјерском обреду.

Стране уговорнице се могу договорити о евентуалним промјенама нерадних дана уколико се за то укаже обострана потреба.

Члан 11

Црква и црквено-правна лица имају право да наслеђују, купују, посједују, користе и отуђују покретна и непокретна добра, као и да стичу и отуђују имовину, обављају привредне и друге дјелатности према одредбама православног канонског права и Устава СПЦ, а у складу са правним поретком Државе.

У случајевима премјештања, изношења из државе или отуђења добара која представљају културну баштину Државе, а на којима право својине има Црква, примјењују се одредбе закона којим се уређује заштита културних добара.

Црква може оснивати задужбине и фондације према одредбама православног канонског права и Устава СПЦ, а у складу са правним поретком Државе.

Члан 12

Реституција покретних и непокретних црквених добара, одузетих или национализованих без правичне накнаде, биће

извршена у складу са законом који ће уређивати материју реституције у Црној Гори уз претходни договор са надлежним црквеним властима.

Стране уговорнице су сагласне да је питање из става 1 овог члана потребно регулисати у разумном року.

Непокретне и покретне ствари које треба да буду враћене Цркви у власништво или за које ће држава обезбиједити правичну накнаду утврдиће Мјешовита комисија састављена од представника страна уговорница.

Члан 13

Црква има право да гради храмове и црквене објекте, као и да проширује и преуређује постојеће, а у складу са правним поретком Државе.

Држава се обавезује да омогући Цркви сарадњу са надлежним државним органима приликом израде просторно-планских докумената у циљу стварања услова за изградњу вјерских објеката.

Надлежни архијереј доноси одлуку о изградњи црквеног објекта у складу са православним канонским правом и Уставом СПЦ и предлаже локацију за изградњу објеката, а надлежне власти Црне Горе ће прихватити предлог уколико не постоје противни објективни разлози јавног интереса.

Надлежне власти у Црној Гори неће разматрати захтјеве за изградњу вјерских објеката Цркве који немају писмено одобрење надлежног епархијског Архијереја.

Држава финансијски помаже Цркву, нарочито обнову и очување православних вјерских објеката који имају културно-историјску вриједност.

Члан 14

Држава јемчи Цркви слободу вршења просвјетне, културне, научне, информативне, издавачке и других дјелатности које су

повезане са њезином духовном мисијом, а у складу са правним поретком Државе.

Држава јемчи Цркви право да посједује, штампа и издаје књиге, новине, часописе и аудио-визуелне материјале вјерског, просвјетног, културног и научног садржаја.

Црква има приступ и средствима јавног информисања (новине, радио, телевизија, интернет).

Црква има право да оснива и уређује радио и телевизијске станице, а у складу са правним поретком Државе.

Члан 15

Црква има право да, у складу са Уставом СПЦ, оснива вјерске образовне установе за средње и високо образовање свештеника и вјерских службеника.

Оснивање других образовних институција од стране Цркве регулише се законом.

Црква има право да оснива и уређује културне установе у складу са Уставом СПЦ и правним поретком Државе.

Финансирање образовних и културних установа у Црној Гори, чији је оснивач Црква, као и статус њиховог особља и корисника (лица која их похађају), ближе ће се уредити посебним споразумом у складу са правним поретком Државе.

Члан 16

Држава јемчи право родитељима и стараоцима да својој дјечи обезбиједи вјерско образовање у складу са сопственим увјерењима.

Православна вјерска настава у јавним школама може се регулисати, у складу са правним поретком Државе.

Члан 17

Црна Гора јемчи Цркви право на пастирску бригу о православним вјерницима у оружаним снагама и полицијским

службама, као и онима који се налазе у затворима, јавним здравственим установама, сиротиштима и свим установама за здравствену и социјалну заштиту јавног и приватног типа.

Надлежни државни органи обезбјеђују, у договору са надлежним црквеним властима, услове да се православним вјерницима омогући остваривање слободе вјероисповијести, као и богослужбени простор и посна храна за православне вјернике у болницама, затворима, војсци, полицији, ђачким, студентским и старачким домовима.

Члан 18

Црква има право да оснива добротворне и социјалне установе и организације у складу са правним поретком Државе.

Установе из става 1 овог члана своју унутрашњу организацију и начин рада регулишу статутима одобреним од стране надлежне црквене власти и имају исти правни положај као и државне установе исте намјене.

Стране уговорнице могу закључити посебне уговоре о међусобној сарадњи државних и црквених добротворних, социјалних, здравствених, образовних и сличних установа.

Члан 19

У циљу праћења примјене Уговора и унапређења сарадње између страна уговорница образоваће се Мјешовита комисија са једнаким бројем представника.

Мјешовита комисија се састаје по потреби, а најмање једном у шест мјесеци.

Уговор се закључује на неодређено вријеме, а може се мијењати сагласношћу страна уговорница.

Члан 20

Уговор је сачињен у четири истовјетна примјерка од којих се по два налазе код сваке стране уговорнице.

Уговор ступа на снагу даном потписивања.

Уговор ће се објавити у "Службеном листу Црне Горе" и „Гласнику“, службеном листу Српске Православне Цркве.

у Подгорици

3. август 2022. године

за Црну Гору

предсједник Владе

др Дритан Абазовић

за Српску Православну Цркву

Патријарх српски

Порфирије

Handwritten signature of Patriarch Porfirije

